

Organizacja egzaminu ustnego z języka polskiego

2023

Magdalena Grodzka-Bulge

Materiał przygotowany na podstawie informatora CKE
oraz konferencji zorganizowanej przez OKE w Warszawie

Część ustna – język polski

- Nauczyciele wchodzący w skład zespołu egzaminacyjnego podpisują oświadczenie w sprawie znajomości przepisów związanych z zabezpieczeniem materiałów egzaminacyjnych przed nieuprawnionym ujawnieniem i ochrony danych osobowych (załącznik 8a).
- Na każdy dzień na każde 2 godziny przydzielamy inne zestawy zadań (uczniowie losują pytania z 7 zestawów)
- Dla uczniów z zespołem Aspergera jest stała pula 15 zestawów zadań. Zadania w wersji dostosowanej nie są przeznaczone na dany dzień. Należy je wykorzystywać przez cały okres przeprowadzania egzaminu.
- Na płytach CD będzie zamieszczony plik z biletami (numerami) zestawów zadań.

Każdy zestaw zadań będzie posiadał wskazanie zakresu godzin przeprowadzania egzaminu (oznaczone jako „Godzina losowania”), w którym mogą zostać przekazane zdającym do wylosowania:

- 1) zadania 1–7 – mogą zostać przekazane zdającym do wylosowania pomiędzy 9:00 a 11:00 danego dnia przeprowadzania egzaminu
- 2) zadania 8–14 – mogą zostać przekazane zdającym do wylosowania pomiędzy 11:00 a 13:00 danego dnia przeprowadzania egzaminu
- 3) zadania 15–21 – mogą zostać przekazane zdającym do wylosowania pomiędzy 13:00 a 15:00 danego dnia przeprowadzania egzaminu
- 4) zadania 22–28 – mogą zostać przekazane zdającym do wylosowania pomiędzy 15:00 a 17:00 danego dnia przeprowadzania egzaminu.

Zestaw zadań przeznaczony losowania w danym zakresie godzin przeprowadzania egzaminu **nie może zostać wykorzystany ani przed tym zakresem godzin, ani po tym zakresie godzin**. Złamanie tej zasady może skutkować unieważnieniem egzaminu danego zdającego lub grupy zdających.

Część ustna – język polski – zasady ogólne

- Zespół przedmiotowy pracuje w cyklach 2-godzinnych (9:00–11:00, 11:00–13:00, 13:00–15:00, 15:00–17:00). W trakcie jednego cyklu (2-godzinnej sesji) zespół przedmiotowy może przeprowadzić egzamin dla nie więcej niż 6 zdających, ustalić liczbę punktów przyznanych każdemu ze zdających oraz przekazać tę informację zdającym.
- Ogłoszenie liczby punktów przyznanych zdającym może się odbyć publicznie, pod warunkiem uzyskania zgody wszystkich zdających w danej grupie. Przed przekazaniem zdającym liczby uzyskanych punktów należy zapytać, kto nie wyraża zgody na publiczne odczytanie punktacji.
- Ustaliliśmy, że zdający będzie przygotowywać się do egzaminu w sali, w której przeprowadzany jest egzamin dla innego zdającego
- Nie później niż na dzień przed egzaminem członkowie zespołów przedmiotowych zapoznają się z zestawami zadań w sposób zapewniający ochronę materiałów przed nieuprawnionym ujawnieniem, na terenie szkoły.
Nie dopuszcza się wynoszenia zestawów zadań poza teren szkoły.

Część ustna – język polski – przed egzaminem

Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego lub osoba przez niego upoważniona przed pierwszym dniem egzaminu określonym w szkolnym harmonogramie drukuje:

- 1) komplet biletów z numerami wszystkich zestawów zadań (przeznaczonych na dany dzień i godzinę) oraz
- 2) dwa komplety wszystkich zestawów zadań przeznaczonych na dany dzień (tj. 2 x 28 – zestawów zadań): jeden komplet (28 – zestawów zadań) dla członków zespołu przedmiotowego, jeden komplet (28 – zestawów zadań) dla zdających
- 3) dwa komplety wszystkich zestawów zadań w wersjach dostosowanych: jeden komplet (odpowiednio, 15 zestawów zadań) dla członków zespołu przedmiotowego, jeden komplet (odpowiednio, 15 zestawów zadań) dla zdających.

Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego lub osoba przez niego upoważniona (sekretarz) **przygotowuje bilety z numerami zestawów zadań** - drukuje plik ze wszystkimi biletami i tnie go na pojedyncze bilety (segreguje – na daną godzinę) oraz **pojemnik**, np. pudełko, kopertę, z którego zdający będą losować numer zestawu zadań podczas egzaminu.

Część ustna – język polski – przed egzaminem

Dzień przed egzaminem przewodniczący zespołu przedmiotowego **nadzoruje przygotowanie sali**

- a) **przygotowanie miejsc** dla: zdającego, członków zespołu przedmiotowego, obserwatorów oraz: osoby przygotowującej się do odpowiedzi
- b) **zapewnienie dla zdających** oraz zespołu przedmiotowego **kompletu wydruków zestawów zadań** oraz, jeżeli to konieczne, kompletu wydruków zestawów zadań w formie dostosowanej do specjalnych potrzeb zdających
- c) **zapewnienie** członkom zespołu przedmiotowego **kompletu biletów** z numerami wszystkich zestawów zadań
- d) **przygotowanie stanowisk dla zdających korzystających z dostosowania** warunków lub formy przeprowadzania egzaminu maturalnego
- e) **usunięcie pomocy dydaktycznych** z zakresu języka polskiego z każdej sali egzaminacyjnej, w której jest przeprowadzany egzamin
- f) **umieszczenie sprawnego zegara** w widocznym dla zdających miejscu w każdej sali egzaminacyjnej, w której jest przeprowadzany egzamin
- g) **umieszczenie** przed wejściem do sali, w której pracuje zespół przedmiotowy, w widocznym miejscu, **listy zdających** (imię i nazwisko) w danej sali.

Część ustna – język polski – w dniu egzaminu

W dniu egzaminu przewodniczący zespołu przedmiotowego pobiera od przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego:

- 1) wydrukowane bilety z numerami zestawów zadań wraz z pojemnikiem do losowania
- 2) wydrukowane zestawy zadań (w tym – jeżeli to konieczne – również materiały dla zdających korzystających z zestawów zadań w formie dostosowanej do specjalnych potrzeb zdających (2 komplety dla jednego zespołu przedmiotowego)
- 3) wykaz zdających w danym dniu
- 4) druki protokołów indywidualnych części ustnej egzaminu (załącznik 9a) i kart indywidualnej oceny (załącznik 9b)
- 5) zasady oceniania
- 6) czyste kartki opieczątowane pieczęcią szkoły do sporządzenia notatek pomocniczych, konspektu lub ramowego planu wypowiedzi dla zdających.

Część ustna – język polski – w trakcie egzaminu

1. W czasie trwania części ustnej egzaminu maturalnego **w sali egzaminacyjnej mogą przebywać wyłącznie:** zdający oraz w tym osoba przygotowująca się do wypowiedzi, przewodniczący zespołu egzaminacyjnego, osoby wchodzące w skład zespołu przedmiotowego i obserwatorzy.
2. Zdający, który jest chory, może korzystać w czasie trwania części ustnej egzaminu maturalnego ze sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.

Część ustna egzaminu maturalnego z języka polskiego przebiega w następujący sposób:

1. Zdający, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość, wchodzi do sali egzaminacyjnej w ustalonej kolejności.
2. Zdający losuje numer zestawu zadań spośród wszystkich biletów umieszczonych w pojemniku **(w pojemniku należy umieścić wyłącznie numery zadań, które mogą być wylosowane w danym dniu w danym zakresie godzin przeprowadzania egzaminu, tj. 1–7, 8–14, 15–21, 22–28)** i przekazuje wylosowany numer przewodniczącemu zespołu przedmiotowego.
3. Przewodniczący zespołu przedmiotowego przekazuje zdającemu wydruk zgodny z numerem wylosowanego zestawu zadań

UWAGA! Wylosowane bilety z numerami zestawów zadań nie wracają do puli biletów, z której kolejni zdający, przystępujący do części ustnej egzaminu danego dnia przed tym zespołem przedmiotowym, losują bilety.

Część ustna – język polski – w trakcie egzaminu, c.d.

4. Zdający przygotowuje się do egzaminu.
5. Po 15 minutach (lub po czasie faktycznie wykorzystanym przez zdającego, ale nieprzekraczającym 15 minut) wchodzi druga osoba, która losuje numer zestawu zadań oraz zajmuje miejsce przy wyznaczonym stoliku (losuje numer zestawu jak wyżej...)
6. W trakcie przygotowywania się drugiego zdającego, pierwszy zdaje egzamin przed zespołem przedmiotowym.
7. Zdający nie może robić notatek na wydruku zestawu zadań. **Notatki zapisuje wyłącznie na kartkach z pieczęcią szkoły.**
8. Po zakończeniu przygotowania do wypowiedzi zdający przechodzi z wydrukiem zestawu zadań i własnymi notatkami do wyznaczonego stolika.
9. Przewodniczący zespołu przedmiotowego wyznacza osobę egzaminującą danego zdającego.
10. Egzamin **trwa ok. 15 minut** i składa się z **dwóch wypowiedzi monologicznych** oraz **rozmowy z zespołem przedmiotowym**.

Egzamin sprawdza umiejętność tworzenia wypowiedzi na określony temat, w tym wypowiedzi inspirowanej utworem literackim lub jego fragmentem albo innym tekstem kultury, w tym materiałem ikonograficznym, lub jego fragmentem.

W przypadku przedłużenia czasu egzaminu (nie więcej niż o 15 minut) dodatkowy czas może być przeznaczony na przygotowanie do wypowiedzi oraz/lub egzamin (wypowiedzi monologowe oraz rozmowę z zespołem przedmiotowym).

Wypowiedzi monologowe zdającego dotyczące wylosowanych zadań egzaminacyjnych:

- mogą być realizowane w dowolnej kolejności – najpierw wypowiedź dotycząca zadania 1., następnie – zadania 2. albo odwrotnie
- trwają łącznie ok. 10 minut (zdający może wygłosić swoje wypowiedzi w czasie krótszym niż 10 minut; czas wypowiedzi zdającego nie może być jedynym i wiążącym kryterium negatywnej oceny)
- **nie mogą być przerywane przez zespół przedmiotowy** (z wyjątkiem sytuacji, kiedy upłynął czas na nie przeznaczony; jeżeli zdający realizuje pierwszą wypowiedź w czasie dłuższym niż 7 minut, członek zespołu przedmiotowego informuje zdającego o przybliżonej ilości czasu pozostałej do zakończenia wypowiedzi monologowych).

Rozmowa z zespołem przedmiotowym:

- trwa ok. 5 minut
- może dotyczyć zagadnień określonych w poleceniach do obu zadań egzaminacyjnych lub do jednego z tych zadań, utworu literackiego lub innego tekstu kultury, w tym materiału ikonograficznego, dołączonego do polecenia oraz treści utworów literackich i innych tekstów kultury przywołanych przez zdającego w wypowiedzi lub wypowiedziach
- polega na zadaniu zdającemu / realizacji przez zdającego / odniesienia się przez zdającego do 1–3 pytań/poleceń/zagadnień;
- **rozmowa nie może polegać na odpytaniu zdającego** (za pomocą kilku–kilkunastu pytań); pytania nie mogą także dotyczyć faktograficznych detali dotyczących lektury / omówionych tekstów kultury, niepowiązanych z problemem określonym w temacie
- musi zawierać co najmniej jedno pytanie/polecenie/zagadnienie dotyczące refleksji indywidualnej zdającego związanej z omawianym problemem, tzn. pytanie/polecenie/zagadnienie sformułowane w taki sposób, aby umożliwić zdającemu odniesienie się do któregoś z zadań egzaminacyjnych z własnej perspektywy, przedstawienie własnego stanowiska
- nie może być przedłużana z powodu krótszej wypowiedzi monologicznej zdającego.

W czasie trwania egzaminu zdający nie może korzystać ze słowników i innych pomocy.

Ocenianie

- W czasie trwania części ustnej egzaminu maturalnego **zdającym nie udziela się żadnych wyjaśnień dotyczących zadań egzaminacyjnych.**
- Ocenie podlegają wszystkie elementy egzaminu zgodnie z obowiązującymi zasadami oceniania.
- Członkowie zespołu przedmiotowego indywidualnie oceniają każdego zdającego w trakcie odpowiedzi, z zastrzeżeniem że egzaminujący powinien ograniczyć robienie notatek do niezbędnego minimum. Swoje propozycje członkowie zespołu przedmiotowego nanoszą na kartę indywidualnej oceny (załącznik 9b).
- Zespół przedmiotowy ustala liczbę punktów przyznanych każdemu zdającemu zgodnie z harmonogramem przygotowanym przez przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego
- W przypadku braku możliwości uzgodnienia przez zespół ostatecznej liczby punktów **decydujący głos ma przewodniczący** tego zespołu przedmiotowego.
- Przewodniczący zespołu przedmiotowego lub upoważniony przez niego członek tego zespołu sporządza dla każdego zdającego protokół indywidualny (załącznik 9b).
- W protokole w części dotyczącej problemu omawianego w trakcie rozmowy nie przepisuje się treści każdego zadania egzaminacyjnego; należy natomiast zapisać wszystkie pytania zadane zdającemu.
- **Podczas ustalania liczby punktów w sali nie mogą przebywać zdający ani przygotowujący się do egzaminu.**
- Wypełnione protokoły podpisują członkowie zespołu i obserwatorzy oraz nauczyciel wspomagający lub specjalista z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, jeśli byli obecni podczas egzaminu.

PO EGZAMINIE

1. Dokumentacja z każdego dnia egzaminu oraz oba komplety wydruków z zestawami zadań są przekazywane przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego (do dyrektora).
2. Komplety wydruków zestawów zadań w dostosowanych formach są wykorzystywane przez zespoły przedmiotowe w następnych dniach egzaminu.
3. Kartki z notatkami oraz wydruk zestawu zadań po zakończeniu egzaminu, zdający przekazuje przewodniczącemu zespołu przedmiotowego.
4. Przewodniczący ZE (dyrektor) zabezpiecza notatki zdających i przechowuje przez okres, w którym zdający mogą zgłosić zastrzeżenia dotyczące naruszenia przepisów przeprowadzenia egzaminu i w którym są one rozpatrywane (co najmniej dziewięć dni). Następnie notatki te są niszczone.
5. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przechowuje wydruki zestawów zadań w sposób zapewniający ich ochronę przed nieuprawnionym ujawnieniem do zakończenia sesji poprawkowej egzaminu maturalnego, tj. do 31 sierpnia 2023 r. Po tym terminie materiały te są niszczone w obecności co najmniej jednego członka ZE.
6. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego sporządza i podpisuje **protokół zbiorczy części ustnej egzaminu maturalnego w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach (załącznik 12a)**.
7. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przesyła okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie określonym i w sposób określony przez dyrektora tej komisji:
 - jeden egzemplarz protokołu zbiorczego (załącznik 12a)
 - wykazy zdających część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego (załącznik 12b)
 - kopie zaświadczeń stwierdzających uzyskanie tytułu laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej.
 - Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego wprowadza wyniki uzyskane przez zdających do systemu SIO EO.

PRZERWANIE PRZEZ ZDAJĄCEGO CZĘŚCI USTNEJ LUB CZĘŚCI PISEMNEJ EGZAMINU MATURALNEGO Z PRZYCZYN LOSOWYCH LUB ZDROWOTNYCH

1. Przed rozpoczęciem części ustnej lub części pisemnej egzaminu maturalnego przewodniczący zespołu egzaminacyjnego ma obowiązek upewnić się, że wszyscy zdający czują się dobrze i mogą przystąpić do egzaminu, a także poinformować, że **przerwanie egzaminu z przyczyn zdrowotnych nie uprawnia automatycznie do przystąpienia do egzaminu w terminie dodatkowym**. Zdającemu, który zgłasza problemy zdrowotne, zaleca udanie się do lekarza i informuje o możliwości ubiegania się o przystąpienie do egzaminu w terminie dodatkowym.
2. Jeżeli podczas trwania części ustnej egzaminu zdający przerywa ten egzamin z przyczyn zdrowotnych lub losowych, przewodniczący zespołu przedmiotowego organizuje pomoc, dbając o to, aby zdający nie miał możliwości kontaktu z innymi osobami z wyjątkiem osób udzielających mu pomocy.
3. Rejestruje godzinę przerwania egzaminu tego zdającego i jeśli zdający poczuje się na siłach kontynuować egzamin, może na to zezwolić. Zdający wykorzystuje pozostały mu czas egzaminu. Jeśli zdający nie jest w stanie kontynuować egzaminu, zespół przedmiotowy przyznaje punkty za wypowiedź zgodnie z obowiązującymi zasadami. Informację o zdarzeniu odnotowuje się w protokole indywidualnym części ustnej egzaminu (załączniki 9a, 10a, 11a).
4. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, który – w ciągu 7 dni – podejmuje decyzję o: ustaleniu wyniku na podstawie liczby punktów przyznanych przez zespół przedmiotowy ALBO przyznaniu zdającemu prawa do przystąpienia do egzaminu w terminie dodatkowym, po przedstawieniu przez zdającego lub jego rodziców udokumentowanego wniosku w tej sprawie (załącznik 6.).